

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Výbor pro rozvoj

2009/2149(INI)

25. 3. 2011

NÁVRH ZPRÁVY

o nařízení (ES) č. 1905/2006, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci: získané poznatky a vyhlídky do budoucnosti
(2009/2149(INI))

Výbor pro rozvoj

Zpravodaj: Gay Mitchell

OBSAH

	Strana
NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ	10

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o nařízení (ES) č. 1905/2006, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci: získané poznatky a vyhlídky do budoucnosti (2009/2149(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na čl. 208 až 211, čl. 290 a 291 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),
- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1905/2006 ze dne 18. prosince 2006, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci¹,
- s ohledem na Deklaraci tisíciletí ze dne 8. září 2000, kterou se stanovují rozvojové cíle tisíciletí jako kritéria kolektivně zavedená mezinárodním společenstvím s cílem odstranit chudobu,
- s ohledem na společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Komise o rozvojové politice Evropské unie: „Evropský konsenzus“ podepsané dne 20. prosince 2005²,
- s ohledem na společné prohlášení o demokratické kontrole a provázanosti vnějších akcí a na prohlášení Komise o demokratické kontrole a provázanosti vnějších akcí, které je připojeno k Interinstitucionální dohodě o rozpočtové kázní a řádném finančním řízení³,
- s ohledem na prohlášení Komise, která byla zaznamenána v zápise Rady a v nichž Komise přijala společný postoj Rady k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady o finančním nástroji pro rozvojovou spolupráci⁴, a zejména na „prohlášení Komise týkající se článku 5 finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci“,
- s ohledem na dopis D(2007)303749 ze dne 5. března 2007, který zaslal tehdejší předseda Výboru pro rozvoj Josep Borrell Fontelles tehdejší komisařce Ferrero-Waldnerové a tehdejšímu komisaři Michelovi⁵,
- s ohledem na dopis A(2007)5238 ze dne 26. března 2007, který zaslala tehdejší komisařka Ferrero-Waldnerová tehdejšímu předsedovi Výboru pro rozvoj Josepu Borrellovi Fontellesovi⁶,
- s ohledem na „směrnici pro předávání údajů ohlašovacího systému věřitelů“, již vypracoval Výbor pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci

¹ Úř. věst. L 378, 27.12.2006, s. 41.

² Úř. věst. C 46, 24.2.2006, s. 1.

³ Úř. věst. C 139, 14.6.2006, s. 1.

⁴ Připojená ke sdělení Komise Evropskému parlamentu podle čl. 251 odst. 2 druhého pododstavce Smlouvy o ES týkající se společného postoje Rady k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci ze dne 24. října 2006 (KOM(2006)0628).

⁵ Zaregistrován jako dokument komitologie č. CMT-2007-1709 – příloha zaregistrována jako dokument komitologie č. CMT-2007-1709-2.

⁶ Zaregistrován jako dokument komitologie č. CMT-2007-1709-3.

- a rozvoj (OECD/DAC)¹,
- s ohledem na rozhodnutí Soudního dvora ve věci C-403/05 (Evropský parlament vs. Komise Evropských společenství) ze dne 23. října 2007, kdy byla podána žaloba proti rozhodnutí Komise o schválení projektu týkajícího se zabezpečení hranic na Filipínách (rozhodnutí přijaté na základě nařízení (EHS) č. 443/92),
 - s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1337/2008 ze dne 16. prosince 2009, kterým se zřizuje nástroj rychlé reakce na rostoucí ceny potravin v rozvojových zemích²,
 - s ohledem na závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady, které se konalo ve dnech 29. a 30. října 2009 (dokument 15265),
 - s ohledem na rozhodnutí Rady ze dne 26. července 2010 o organizaci a fungování Evropské služby pro vnější činnost³,
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 19. října 2010 o přezkumu rozpočtu EU (KOM(2010)0700),
 - s ohledem na zelenou knihu Komise ze dne 19. října 2010 o budoucnosti rozpočtové podpory EU poskytované třetím zemím (KOM(2010)0586),
 - s ohledem na zelenou knihu Komise ze dne 10. listopadu 2010 s názvem „Rozvojová politika EU pro udržitelný rozvoj a růst podporující začlenění: Zvýšení dopadu rozvojové politiky EU“ (KOM(2010)0629),
 - s ohledem na své usnesení ze dne 15. února 2007 o návrhu rozhodnutí Komise o strategických dokumentech a orientačních programech pro Malajsii, Brazílii a Pákistán⁴,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 7. června 2007 o návrhu rozhodnutí Komise o zřízení regionálních strategických dokumentů a regionálních informativních plánů pro Mercosur a Latinskou Ameriku⁵,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 21. června 2007 o návrhu rozhodnutí Komise o regionálních strategických dokumentech pro období 2007–2013 a regionálních orientačních plánech pro Asii⁶,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 12. července 2007 o demokratické kontrole uplatňování finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci⁷,

¹ DCD/DAC (2007)39/ v konečném znění ze dne 4. září 2007, 145 stran.

² Úř. věst. L 354, 31.12.2008, s. 62.

³ Úř. věst. L 201, 3.8.2010, s. 30.

⁴ Úř. věst. C 287 E, 29.11.2007, s. 507.

⁵ Úř. věst. C 125 E, 22.5.2008, s. 213.

⁶ Úř. věst. C 146 E, 12.6.2008, s. 337.

⁷ Úř. věst. C 175 E, 10.7.2008, s. 595.

- s ohledem na své usnesení ze dne 25. října 2007 o návrhu rozhodnutí Komise, kterým se zřizuje zvláštní opatření pro Irák na rok 2007¹,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 9. července 2008 o návrzích rozhodnutí Komise stanovujících roční akční programy pro Brazílii a Argentinu na rok 2008²,
 - s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 6. května 2009 o návrhu rozhodnutí Komise, kterým se zřizuje roční akční program na rok 2009 pro nestátní subjekty a místní orgány v oblasti rozvoje (Část II: Cílené projekty)³,
 - s ohledem na své legislativní usnesení ze dne 3. února 2011 o postoji Rady v prvním čtení k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1905/2006, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci⁴,
 - s ohledem na své legislativní usnesení ze dne 3. února 2011 o postoji Rady v prvním čtení k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1905/2006, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci⁵,
 - s ohledem na své legislativní usnesení ze dne 3. února 2011 o postoji Rady v prvním čtení k přijetí nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1934/2006, kterým se zřizuje finanční nástroj pro spolupráci s průmyslovými a jinými zeměmi a územími s vysokými příjmy⁶,
 - s ohledem na článek 48 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro rozvoj (A7-0000/2011),
- A. vzhledem k tomu, že podle čl. 2 odst. 1 finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci je zastřešujícím cílem spolupráce v rámci tohoto nástroje „vymýcení chudoby v partnerských zemích“, včetně „plnění rozvojových cílů tisíciletí“,
- B. vzhledem k tomu, že podle čl. 2 odst. 4 finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci musejí veškerá opatření v rámci zeměpisných programů a 90 % finančních prostředků na tematické programy splňovat kritéria oficiální rozvojové pomoci, která stanovil Výbor pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj,
- C. vzhledem k tomu, že podle výpočtů Komise kritéria oficiální rozvojové pomoci nespĺňuje pouze 0,2 % závazků financovaných na základě tematických programů v rámci finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci v letech 2007 a 2009,
- D. vzhledem k tomu, že v souladu s rozhodnutím Rady 1999/468/ES (rozhodnutí o „komitologii“)⁷ zahájil Parlament v roce 2007 proces demokratické kontroly uplatňování nařízení (ES) č. 1905/2006, včetně všech strategických dokumentů o zemích, strategických dokumentů o regionech, tematických strategických dokumentů, víceletých

¹ Úř. věst. C 263 E, 16.10.2008, s. 624.

² Úř. věst. 294E, 3.12.2009, s. 19

³ Úř. věst. C 212E, 5.8.2010, s. 8

⁴ Přijaté texty, P7_TA(2011)0032

⁵ Přijaté texty, P7_TA(2011)0030

⁶ Přijaté texty, P7_TA(2011)0033

⁷ Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.

- orientačních programů a většiny ročních akčních programů,
- E. vzhledem k tomu, že Komise se zavázala, že bude usilovat o to, aby 20 % pomoci přidělované z programů pro jednotlivé země, na které se vztahuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci, bylo do roku 2009 vydáváno na základní a střední vzdělávání a základní zdravotní péči, a to prostřednictvím projektové, programové či rozpočtové podpory spojené s těmito sektory, přičemž toto číslo má být průměrnou hodnotou pro všechny zeměpisné oblasti,
- F. vzhledem k tomu, že se Evropská unie zavázala ke společnému cíli poskytovat na oficiální rozvojovou pomoc do roku 2015 0,7 % hrubého národního důchodu (HND),

Získané poznatky

1. vítá ochotu Komise dostát svému závazku a zahájit pravidelný dialog s Parlamentem o uplatňování finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci; vyjadřuje uznání snaze pravidelně informovat pracovní skupiny Parlamentu, které se zabývají otázkou finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci, o tom, jakým způsobem bylo při vypracovávání ročních akčních programů přihlédnuto k jeho připomínce týkající se strategických dokumentů;
2. podotýká, že zejména při přezkumu nařízení v polovině období byl dialog mezi Komisí a Evropským parlamentem, který je součástí demokratické kontroly, nápomocen tomu, že nebyly schváleny strategické dokumenty obsahující ustanovení, jež přesahují určité pravomoci, a že tyto dokumenty byly dány do souladu s ustanoveními nařízení o finančním nástroji pro rozvojovou spolupráci a zejména se zásadami, kterými se řídí nárok na oficiální rozvojovou pomoc;
3. s politováním konstatuje, že Evropská komise nepřihlédla v dostatečné míře k několika připomínce Parlamentu, které předložil v rámci procesu demokratické kontroly, zejména k připomínce týkající se nedostatečného zaměření na chudobu a na rozvojové cíle tisíciletí;
4. lituje, že v reakci na usnesení Parlamentu, v kterých upozorňoval na nesplnění požadavku týkajícího se kritéria, jímž se řídí nárok na oficiální rozvojovou pomoc a které je stanoveno v čl. 2 odst. 4 nařízení, Evropská komise pozměnila či stáhla pouze 3 z 11 návrhů příslušných prováděcích opatření;
5. žádá Komisi, aby uvedla, jaká kritéria použila pro přidělování finančních prostředků zemím a regionům, které využívají finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci, a různým oblastem činnosti v rámci každého zeměpisného a tematického programu, a to v pořadí podle důležitosti a s ohledem na jejich příslušnou váhu;
6. upozorňuje zejména na požadavek, aby zeměpisné programy probíhající za pomoci finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci splňovaly kritéria pro oficiální rozvojovou pomoc, a naléhavě žádá Komisi a Evropskou službu pro vnější činnost, aby za všech okolností zajistily bezpodmínečné splnění této zákonné povinnosti;

Vyhledky do budoucnosti: zásady

7. zdůrazňuje, že EU i nadále potřebuje specifický finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci, který by se zaměřoval výlučně na rozvojové země a výslovně sledoval cíle stanovené v článku 208 SFEU; trvá na tom, že je nutné reálně zvýšit každoroční číselné údaje pro oficiální rozvojovou pomoc v období platnosti příštího víceletého finančního rámce, aby bylo možné do roku 2015 dosáhnout společného cíle týkajícího se výdajů ve výši 0,7 % HND na oficiální rozvojovou pomoc;
8. poukazuje na to, že podmínkou všech opatření, která mají být financována na základě zeměpisných programů v rámci nového nástroje, je splnění všech kritérií oficiální rozvojové pomoci, zejména požadavek Výboru pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci, aby byly „všechny transakce [prováděny] se zřetelem k hlavnímu cíli, kterým je podpora hospodářského rozvoje a prosperity rozvojových zemí“¹; požaduje zavedení přísnějších kvót pro oficiální rozvojovou pomoc v případě tematických programů, než je tomu v případě současného finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci;
9. zdůrazňuje, že hlavním cílem tohoto nástroje do roku 2015 musí zůstat dosažení rozvojových cílů tisíciletí; naléhavě žádá Komisi, aby zajistila, že pomoc EU bude i nadále odpovídat mezinárodně dohodnutým rozvojovým cílům, které budou schváleny v rámci OSN a jiných příslušných mezinárodních organizací na období po roce 2015;
10. uznává, že za účelem poskytování globálních veřejných statků je nutné zajistit spolupráci s mnoha rozvojovými zeměmi i mimo oficiální rozvojovou pomoc; domnívá se, že tato forma spolupráce by měla být regulována a prostředky by měly plynout prostřednictvím jednoho nebo několika nástrojů, aby byla zajištěna transparentnost a ochráněna charakteristická povaha rozvojové spolupráce coby autonomní politiky v oblasti vnějších vztahů; v souladu se závazkem, který Evropská rada přijala na zasedání ve dnech 29.–30. října 2009, trvá na tom, že financování boje proti změně klimatu by nemělo zpochybňovat či ohrožovat boj proti chudobě ani probíhající úsilí za účelem dosažení rozvojových cílů tisíciletí a že omezené finanční prostředky, které jsou k dispozici na oficiální rozvojovou pomoc, by neměly být v rozvojových zemích používány na jiné než rozvojové účely;
11. souhlasí s tím, že je nutné vytvořit odlišný přístup k různým skupinám rozvojových zemí a že tradiční finanční pomoc může mít v případě rychle se rozvíjejících zemí menší význam; domnívá se, že pomoc poskytovaná rychle se rozvíjejícím zemím, která by podporovala trvalý hospodářský růst, by se měla soustřeďovat i na upevnění daňové politiky v partnerských zemích a podporovat možnost využívání státních příjmů, které by měly vést ke snížení chudoby a závislosti na podpoře;
12. zdůrazňuje proto, že nástroj budoucí rozvojové spolupráce by se měl i nadále vztahovat na všechny země zeměpisného regionu, pro které byl podle seznamu rozvojových zemí Výboru pro rozvojovou pomoc OECD vytvořen;
13. vyzývá k lepší koordinaci činnosti mezi Komisí a členskými státy, aby bylo možné

¹ Viz OECD/DAC: 'Reporting Directives for the Creditor Reporting System'

dosáhnout cílů uvedených v článku 210 SFEU, a podporuje myšlenku vypracování společných evropských strategických dokumentů;

14. znovu opakuje svůj požadavek, aby byl Evropský rozvojový fond (ERF) začleněn do rozpočtu EU, což by zjednodušilo postupy a zvýšilo účinnost a účelnost pomoci, kterou poskytuje Evropské společenství; trvá na tom, že by to na úrovni EU nemělo vést k žádnému snížení celkového objemu financování za použití finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci a ERF;
15. zdůrazňuje, že v oblasti plánování, provádění a hodnocení strategických dokumentů je nutné vytvořit pravidelný strukturovaný dialog mezi Komisí a Evropskou službou pro vnější činnost, nestátními subjekty a místními orgány;
16. zdůrazňuje, že je nutné zavést pružná pravidla, která by EU umožnila reagovat na změny potřeb a priorit; navrhuje, aby bylo provedeno hodnocení omezených přidělů finančních prostředků poskytovaných v rámci ERF jednotlivým zemím mimo programovou pomoc jako možný model budoucího nástroje rozvojové spolupráce; zdůrazňuje však, že pomocí finančních prostředků, které by byly poskytovány flexibilněji, je nutné sledovat skutečně rozvojové cíle;
17. domnívá se, že nový nástroj rozvojové spolupráce by měl tvořit základ cíleně uplatňované a flexibilnější pomoci v nestabilních situacích; domnívá se, že nová finanční struktura by měla pomoci při zajišťování vhodného propojení mezi okamžitou pomocí, obnovou a rozvojem, a to na základě pružnosti a doplňkové povahy finančních mechanismů;

Vyhlídky do budoucnosti: zeměpisné a tematické programy

18. vyzývá, aby bylo 20 % výdajů v rámci zeměpisných programů věnováno na poskytování základních sociálních služeb, jak Organizace spojených národů stanovila v rozvojových cílech tisíciletí (ukazatel 8.2 pro cíl č. 8: „Vytvořit globální partnerství pro rozvoj“);
19. trvá na tom, že pro případ poskytování finančních prostředků z rozpočtu je nutné stanovit přísná kritéria pro nárok na tyto prostředky; klade důraz na to, že Komise nesmí tuto možnost poskytování pomoci využívat v zemích, kde nelze zaručit transparentnost veřejných výdajů, že poskytování finančních prostředků z rozpočtu musí být vždy doprovázeno opatřeními na zlepšení parlamentní kontroly a možnosti provádění auditů v přijímající zemi a na zvýšení transparentnosti a veřejného přístupu k informacím a že do sledování využívání této pomoci by měla být zapojena občanská společnost;
20. podotýká, že u všech tematických programů v rámci finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci byl prokázán jejich význam, vzhledem k novým závažným problémům, jako je celosvětová hospodářská a finanční krize, globální potravinová krize, změna klimatu a zvláštní potřeby nestabilních zemí a zemí procházejících přechodným stadiem, požaduje však, aby došlo k jejich přeorientování;
21. trvá na tom, že veškeré budoucí tematické programy týkající se migrace musejí být plně v souladu s rozvojovými cíli EU a že základní financování v rámci tohoto programu musí

splňovat kritéria nároku na oficiální rozvojovou pomoc;

22. zdůrazňuje, že nový tematický program „Investice do lidí“ se musí zaměřovat jednak na dosažení těch rozvojových cílů tisíciletí, které se daří plnit nejméně, a jednak na země s naprosto nedostatečnými hodnotami ukazatelů pro rozvojové cíle tisíciletí;
23. znovu opakuje, že na finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci lze článek 290 SFEU bez výjimky použít, a vyzývá proto k tomu, aby bylo v případě rozhodnutí, která splňují kritéria článku 290 SFEU, jako je stanovení všeobecných cílů, priorit, získávání očekávaných výsledků a přidělování finančních prostředků, uplatňování postupu přijímání aktů v přenesené působnosti povinné;

o
o o

24. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Úvod

Rok 2011 je strategickým okamžikem, v němž bychom měli vyvodit závěry ze čtyř let používání nařízení (ES) č. 1905/2006, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci. Komise oznámila, že před letní přestávkou předloží návrhy víceletého finančního rámce na období po roce 2013 a do konce tohoto roku legislativní návrhy na finanční nástroje zahraniční politiky. Záměrem této zprávy je již v rané fázi formulovat postoj Parlamentu týkající se nového finančního nástroje k řízení rozvojové spolupráce Evropské unie, který by vycházel ze zkušeností s uplatňováním nástroje pro rozvojovou spolupráci.

Získané poznatky

Po vstupu nástroje pro rozvojovou spolupráci v platnost zřídil Výbor pro rozvoj Evropského parlamentu čtyři stálé pracovní skupiny (nyní pět), které měly vykonávat právo Parlamentu na kontrolu všech hlavních programových dokumentů navržených Komisí. Důsledkem tohoto postupu byl trvalý a strukturovaný rozsáhlý dialog mezi výborem DEVE a Komisí, z něhož získaly zkušenosti oba orgány: my jsme se seznámili s obtížemi, se kterými se potýká Komise při vytváření programů, a zpravodaj doufá, že i Komise si nyní více uvědomuje praktický význam pravomoci Parlamentu vykonávat demokratickou kontrolu a lépe zná naše pracovní metody.

Přes konstruktivní povahu tohoto dialogu, kdy se Komise snažila informovat pracovní skupiny o opatřeních přijímaných v návaznosti na doporučení Parlamentu, se Komise v mnoha případech neřídila požadavky našeho výboru, ani usneseními, která Parlament přijal¹. Komise v návrzích prováděcích opatření, které předkládala řídicímu výboru nástroje pro rozvojovou spolupráci, zohledňovala stanoviska Parlamentu jen velmi zřídka.

Byli jsme také zklamáni, že rozsáhlá práce Parlamentu v oblasti kontroly se mezi zástupci členských států ve výboru pro finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci nesečkala s patřičnou odezvou. Zdá se, že členské státy se na rozdíl od Parlamentu nezaměřují na kontrolu toho, zda návrhy Komise dodržují právní ustanovení týkající se finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci (zejména požadavek na soulad s oficiální rozvojovou pomocí).

Z našeho dialogu vyplynulo, že hlavní problém zřejmě spočívá v potížích s pochopením či připuštěním skutečné úlohy rozvojové spolupráce v kontextu vnější činnosti Evropské unie. Je to pochopitelné: naším hlavním partnerem v Komisi bylo GŘ pro vnější vztahy, jehož hlavním úkolem je prosazování zájmů Evropské unie ve zbytku světa. Je třeba změnit vnitřní přístup, máme-li pochopit, že rozvojová spolupráce je jedinou oblastí zahraniční politiky (kromě humanitární pomoci), která *nemá* sloužit zájmům Evropské unie, ale má hájit zájmy nejvíce marginalizovaných a nejohroženějších obyvatel naší planety: zmírňování chudoby,

¹ Výbor vypracoval pět usnesení, která byla přijata v plénu podle článku 81 jednacího řádu Parlamentu a která upozorňují Komisi, že v 11 navrhovaných opatřeních překročila své prováděcí pravomoci. Přesto Komise návrh svého rozhodnutí upravila nebo stáhla pouze ve třech případech.

trvalý lidský, sociální a hospodářský rozvoj, krátce – právo všech na slušný život.

Obtíže s uznáním odlišného a specifického úkolu naší rozvojové politiky a jeho zapracováním do konkrétních programů a opatření byly patrné v některých programových dokumentech, které Komise vydala v rámci nástroje pro rozvojovou spolupráci. Ty se proto nedostatečně věnují odstraňování chudoby v souvislosti s udržitelným rozvojem a rozvojovým cílům tisíciletí, které nástroj pro rozvojovou spolupráci uvádí jako své primární a zastřešující cíle.

Parlament samozřejmě uznává význam, jaký mají pro Evropskou unii některé druhy činnosti v rozvojových zemích (včetně kulturních programů, kontaktů mezi občany, politického dialogu atd.), které nesplňují kritéria oficiální rozvojové pomoci, jak je stanovil Výbor pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci. Nelze je však financovat z rozpočtu EU vyčleněného na rozvoj. Parlament proto vyzval k vytvoření nástroje, který by EU umožnil financovat taková opatření z jiných zdrojů než ze zdrojů finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci. Parlament opakovaně upozorňuje na své stanovisko, že tzv. nástroj „ICI+“ nesmí být financován na základě převodu finančních prostředků z finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci, přesto se však bude i nadále aktivně zapojovat do probíhajících jednání o tomto nařízení.

Zpravodaj také uznává, že vedení dialogu o provádění demokratické kontroly zejména během přehodnocování strategických dokumentů v polovině období v letech 2009 a 2010 snížilo riziko, že budou přijaty strategické dokumenty obsahující ustanovení, jež přesahují určité pravomoci. Na základě naší kontroly se však také ukázalo, že nadále existuje riziko přimísení zájmů zahraniční politiky, že zaměření na chudobu a rozvojové cíle tisíciletí je nedostatečné a trvají obavy ohledně odpovídajících konzultací zúčastněných stran.

Vyhledky do budoucnosti

V souvislosti s diskuzí o příštím víceletém finančním rámci Komise naznačila, že možná znovu zváží celkovou strukturu vnějších finančních nástrojů. Další zjednodušení a přizpůsobení novým závažným problémům, jako je změna klimatu, a rovněž řádné začlenění vnějšího rozměru vnitřních politik Evropské unie jsou důležitými aspekty, které je nutno vzít v úvahu. Zpravodaj v této rané fázi nepředkládá podrobné návrhy ke struktuře, spíše se zaměřuje na klíčové zásady, které je v budoucí rozvojové politice Evropské unie třeba zohlednit.

Úplně první z těchto klíčových zásad a východiskem našich úvah je myšlenka, že je nutné vytvořit samostatný nástroj rozvojové spolupráce, který by se zaměřoval konkrétně a výhradně na rozvojové země a snažil by se o dosažení cílů stanovených v článku 208 SFEU. V zájmu transparentnosti by měla být spolupráce s rozvojovými zeměmi (včetně rychle se rozvíjejících zemí), která nespadá do oficiální rozvojové pomoci, financována prostřednictvím samostatného nástroje.

Přeprocování této struktury by mělo vést také k odstranění anomálie uplynulých desetiletí: Evropský rozvojový fond by měl být včleněn do rozpočtu Evropské unie, aby bylo zajištěno rovné zacházení se všemi rozvojovými zeměmi a posílena demokratická odpovědnost veškeré

rozvojové politiky EU. To však nesmí vést k reálnému snížení financování poskytovaného na základě finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci nebo ERF (ve srovnání s jeho současnou úrovní), ani ke snížení celkové výše finančních prostředků, které má EU k dispozici na oficiální rozvojovou pomoc.

Přiměřené financování

Budoucí nástroj pro poskytování rozvojové pomoci Evropské unie musí být vybaven přiměřenými finančními prostředky. Evropská unie se zavázala ke společnému cíli poskytnout na oficiální rozvojovou pomoc do roku 2015 0,7 % HND. Za účelem dosažení tohoto cíle bude nutné značně zvýšit současnou míru evropské pomoci. Vzhledem k přínosu podpory, kterou poskytuje Komise, a k nové úloze Komise při koordinaci rozvojové politiky Unie a členských států (článek 210 SFEU) by měl podíl oficiální rozvojové pomoci poskytovaný prostřednictvím rozpočtu Evropské unie zůstat minimálně na stejné úrovni. Je nutné, aby v příštím období, pro které bude platit víceletý finanční rámec, došlo k podstatnému reálnému zvýšení číselných hodnot pro jednotlivé roky, pokud jde o nový nástroj rozvojové spolupráce.

Parlament připomíná členským státům jejich závazek, který přijaly na zasedání Evropské rady ve dnech 29.–30. října 2009, a trvá na tom, že financování opatření zaměřených na přizpůsobení se změně klimatu by nemělo „zpochybňovat či ohrožovat boj proti chudobě ani probíhající úsilí za účelem dosažení rozvojových cílů tisíciletí“, a proto musí představovat doplněk finančních prostředků určených na dosažení konkrétních cílů v rámci finančního nástroje pro rozvojovou spolupráci a ERF.

Zaměření na odstraňování chudoby a kritéria oficiální rozvojové pomoci

Nástroj pro rozvojovou spolupráci je definován jako skutečný nástroj rozvojové spolupráce, zejména díky ustanovení čl. 2 odst. 1 (definuje odstraňování chudoby jako přednostní a zastřešující cíl) a čl. 2 odst. 4 (stanovuje, že kritéria oficiální rozvojové pomoci musí splňovat 100 % finančních prostředků v rámci zeměpisných programů a 90 % prostředků na tematické programy).

V souladu s článkem 208 Smlouvy o fungování Evropské unie musejí taková ustanovení představovat významný prvek jakéhokoli budoucího nástroje, který nastoupí po nástroji pro rozvojovou spolupráci, a jak zkušenosti s tímto nástrojem ukazují, mohou být formulována dokonce ještě přísněji. Součástí tematických programů budou i nadále určitá opatření, jež nejsou slučitelná s oficiální rozvojovou pomocí, bude však třeba stanovit jednoznačnou kvótu.

Vzhledem k tomu že cíl pro rok 2015 spadá do doby platnosti příštího nástroje rozvojové spolupráce, musí dosažení rozvojových cílů tisíciletí zůstat i nadále nejdůležitějším cílem budoucího nástroje rozvojové spolupráce. Ale i kdyby byly splněny všechny rozvojové cíle tisíciletí, chudoba zůstane pro mnoho lidí nadále realitou. Musíme nalézt způsob, jak v období po roce 2015 zajistit soulad s novými mezinárodními cíli, které je ještě třeba stanovit. Věnování 20 % pomoci poskytované v rámci nástroje pro rozvojovou spolupráci na oblast

zdravotnictví a vzdělávání (do roku 2009) bylo pro Parlament důležitým referenčním bodem, ale uskutečnění tohoto kritéria bylo obtížné kontrolovat. V budoucím nástroji musí být zachována podobná míra pomoci, ale v zájmu transparentnosti a jasnosti musí odkazovat na koncepci „základních sociálních služeb“, jak je definuje 8. rozvojový cíl tisíciletí OSN (ukazatel 8.2), přičemž bude třeba, aby Komise plnila přísný požadavek na podávání zpráv.

Krize cen potravin poukázala na nutnost pružné a rychlé reakce, aby bylo možné reagovat na náhlé změny, pokud jde o potřeby a priority. Může to být zohledněno nejen ve struktuře vnějšího financování, ale i v samotném nástroji pro rozvojovou spolupráci.

Zeměpisné a tematické programy

Existuje řada důvodů pro větší rozlišení přístupu k různorodé skupině rozvojových zemí. Nástroj pro rozvojovou spolupráci už možná nebude tím nejvhodnějším nástrojem pro některé země se středními příjmy, zejména pro ty, které se profilují jako noví dárci. Nemělo by to však vést k jednostranným rozhodnutím ohledně definice „rozvojových zemí“. To musí být na základě mezinárodního konsenzu i nadále výsadou Výboru pro rozvojovou pomoc OECD. Rovněž skutečnost, že rozsáhlá část obyvatelstva v zemích, které jsou novými dárci, nadále žije v naprosté chudobě, je podle názoru zpravodaje důvodem k tomu, aby se budoucí nástroj i nadále vztahoval na seznam všech rozvojových zemí Výboru pro rozvojovou pomoc, které spadají do územní působnosti tohoto nástroje.

Ukázalo se, že význam mají všechny tematické programy, s ohledem na nové závažné problémy (potravinová krize, změna klimatu, zvláštní potřeby nestabilních států) však může být nutné je přeorientovat.

Existují informace o tom, že program pro nestátní subjekty a místní orgány se neustále potýká s nedostatkem financí, přesto je o něj značný zájem. To je nutné v budoucím nástroji napravit. Kromě toho bude třeba zohlednit výsledky probíhajícího strukturovaného dialogu při vymezení úlohy nestátních subjektů a možných forem pomoci.

Postupy plánování pomoci Evropské unie

Hlavními zásadami plánování v rámci nového nástroje pro rozvoj musí být koordinace a rozdělení práce. Přednostně je třeba se věnovat otázce vytvoření evropských strategických dokumentů, do nichž je nutné doplnit zvláštní kapitoly týkající se účinnosti pomoci, kde by byla stanovena opatření přijatá za tímto účelem, a také matice pro dárci a rozvojové cíle tisíciletí, aby bylo možné zajistit transparentnost, pokud jde o volbu zásahů ze strany Komise.

Zeměpisné plánování je nyní úkolem Evropské služby pro vnější činnost a spadá mezi úkoly komisaře pro rozvoj a do oblasti spolupráce s GR pro rozvoj a spolupráci. Riziko, že rozvojové cíle budou předstihnuty zájmy zahraniční politiky, je vzhledem k cílům a složení Evropské služby pro vnější činnost a s ohledem na minulé zkušenosti s nástrojem pro rozvojovou spolupráci reálné. Proto je mimořádně důležité, aby byly zavedeny postupy a struktury, které by chránily rozvoj jako samostatnou politickou sféru, jež má své vlastní

specifické cíle.

Odstranění demokratického deficitu

Parlament musí mít možnost v rámci nástroje pro rozvojovou spolupráci po roce 2013 hájit specifika rozvojové politiky Evropské unie tím, že bude spolu s Radou provádět kontrolu strategických rozhodnutí týkajících se programů. Postupem pro akty v přenesené pravomoci je nutno přijmout zejména rozhodnutí o všeobecných cílech, prioritních oblastech a očekávaných výsledcích a také o přidělování finančních prostředků, která by splňovala kritéria článku 290 Smlouvy o fungování Evropské unie.